

FUB:s effektrapport till Giva Sverige 2022

– för verksamhetsåret 2021

Org.nr. 80 20 06-1704

Riksförbundet FUB är en partipolitiskt- och religiöst obunden intresseorganisation. FUB:s huvuduppgift är att arbeta för goda levnadsvillkor för barn, unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga. FUB:s övergripande mål är ett samhälle för alla, i enlighet med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. FUB strävar efter att vara en väl förankrad och ansedd organisation med hög trovärdighet som dels är en självklar samverkanspart i kontakter med staten, regionerna och samtliga kommuner, dels erbjuder gemenskap och tillhörighet för medlemmarna.

FUB består av riksförbundet (förbundsstyrelse och förbundskansli), länsförbund, lokalföreningar och Inre Ringen sektioner. Några av lokalföreningarna bedriver även internationella projekt genom MyRight i Nepal, Nicaragua, Bolivia och Rwanda. Högsta beslutande organ är förbundsstämman, som äger rum vartannat år.

Riksförbundet är placerat i Stockholm och bedriver intressepolitiskt påverkansarbete på nationell nivå. Riksförbundet ger även stöd och utvecklar lokalföreningarna, länsförbunden och Inre Ringen sektionerna. För att sprida kunskap och väcka opinion genomför FUB kampanjer, närvarar i media och anordnar utbildningar, konferenser och mötesplatser. Vi ger även ut medlemstidningen UNIK 5 ggr/år. FUB har en tillgänglighetsanpassad webbplats.

Länsförbunden samlar lokalföreningarna i en region. Länsförbunden bedriver regionalt intressepolitiskt påverkansarbete, förmedlar kunskap och är ett samordnande forum för utbyte av erfarenheter mellan lokalföreningarna i regionen. 2021 fanns det 20 stycken länsförbund.

Lokalföreningarna finns runtom i hela Sverige. Lokalföreningarna ansvarar för lokalt intressepolitiskt påverkansarbete, opinionsbildning samt samverkan enligt LSS med kommunen. Medlemmarnas behov av kunskap, sociala kontakter, nätverk och mötesplatser är en annan viktig uppgift, som ombesörjs av lokalföreningarna. 2021 fanns det 152 stycken lokalföreningar.

Inre Ringen möjliggör inflytande för personer som har en intellektuell funktionsnedsättning, genom att tillvarata deras kunskap och erfarenhet. Inre Ringen Sverige verkar på nationell nivå och ger stöd till länsförbundens och lokalföreningarnas Inre Ringen-sektioner.

Den här rapporteringen fokuserar på riksförbundets arbete under 2021. Avgränsningar sker därför i form av att det arbete som sker på lokal, läns- och internationell nivå inte kommer att redogöras lika utförligt i form av resultat och huvudsakliga aktiviteter.

Rapportens innehåll:

- FUB:s mål och vision
- Riksförbundets organisation
- Riksförbundets arbete för att nå verksamhetens mål och vision
- FUB:s verksamhetsinriktning för åren 2020–2024
- Riksförbundets verksamhet under 2021
- Utvärdering av verksamhetsåret 2021

FUB:s mål och vision

Riksförbundet FUB:s långsiktiga mål är att personer med intellektuell funktionsnedsättning ska tillförsäkras goda levnadsvillkor och bli delaktiga i samhället på lika villkor som alla andra.

FUB:s vision är: Ett samhälle för alla, en värld där personer med intellektuell funktionsnedsättning kan leva ett liv som alla andra. Alla människor har lika värde. Det innebär att:

- Alla har rätt till goda och jämlika levnadsvillkor.
- Alla ska bemötas av förståelse och respekt för den personliga integriteten.
- Alla ska utifrån sina förutsättningar ges möjlighet att påverka sitt liv och sin vardag.
- Alla människor har samma rättigheter och skyldigheter.
- Alla har rätt till en god och allsidig personlig utveckling.
- Samhället har det yttersta ansvaret för att varje enskild individ får det stöd han eller hon behöver.

Utgångspunkt för FUB:s långsiktiga mål är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det handlar om rätt till:

- Likabehandling (art. 5,6,7,28)
- Tillgänglig kunskap och informationsspridning (art. 8,9,20,21,31)
- Likhet inför lagen (art. 12,13,16)
- Personlig integritet (art. 17,22,23)
- Stöd och service (art. 18)
- Delaktigt medborgarskap (art. 19,29)
- Utbildning (art. 24)
- Hälsa (art. 25,26)
- Arbete och att ha något att göra (art. 27)
- Deltagande i kultur, fritid och idrott (art. 30)
- Samarbete med andra länder (art. 32)

Riksförbundets organisation

Riksförbundets styrelse består av 9 ordinarie ledamöter och 3 ersättare. Förbundsstyrelsen har 4 - 6 möten per år. Ett arbetsutskott bestående av ordförande, 1:e och 2:e vice ordförande sammanträder inför styrelsemötena. Förbundssekreterare Christina Heilborn leder kansliets arbete, deltar i arbetsutskottets möten och är föredragande i förbundsstyrelsen. I rollen ingår även att representera FUB i olika sammanhang och vara talesperson i media.

Under 2021 har 26 personer varit anställda för förbundskansliets uppgifter varav 15 tillsvidareanställda, en vikarie för föräldraledig, 10 projektanställda samt en konsult. Fördelning enligt följande: Ledning (1) Ombudsmän/Jurister (5) Webb/Kommunikation/Insamling (2) Redaktör (1) Medlemsservice/IT/Allmän administration/Föreningsutveckling (5) Föreningsutveckling/Insamling/Kommunikation (1) Projektanställda (10) Ekonomi (konsult) (1) Ekonomi och löneadministrationen hanteras enligt avtal av NetOffice Ekonomi AB.

Som beredande organ till förbundsstyrelsen fungerar arbetsgrupper för vissa avgränsade ansvarsområden. Arbetsgrupperna består av medlemmar i förbundet, kansliets handläggare samt sakkunniga.

FUB utbildar årligen ideellt arbetande rättsombud och medlemsrådgivare. Rättsombuden och medlemsrådgivarna ger framför allt råd till medlemmarna i juridiska frågor, till exempel stöd vid ansökan om en insats och vid överklagan av beslut.

Genom sektionen Inre Ringen Sverige tas erfarenhet och kunskap från personer som själva har en intellektuell funktionsnedsättning tillvara inom organisationen. Av stor betydelse är även det ideella arbete som utförs av förtroendevalda och medlemmar i länsförbund och lokalföreningar.

Riksförbundet FUB är beroende av samhällets och enskildas vilja att stödja verksamheten. Intäkterna utgörs av statligt organisationsstöd, medlemsavgifter, projektmedel från Arvsfonden, Postkodlotteriet, MUCF, gåvor från privatpersoner och företag samt utdelning från Postkodlotteriet. Eftersom FUB är en ideell förening är verksamheten inte vinstdrivande. Förra året uppgick våra samlade intäkter till 31,527 miljoner kronor. Verksamhetskostnaderna för 2021 var 26,193 miljoner kronor.

Riksförbundets arbete för att nå verksamhetens mål och vision

Genom att driva vissa specifika frågor och sprida kunskap om intellektuell funktionsnedsättning, synliggör vi medlemmarnas olika behov för beslutsfattare och allmänheten. Det är ett sätt att få till stånd förändringar i samhället för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga.

För att sprida kunskap och väcka opinion genomför FUB kampanjer, närvarar i media och anordnar utbildningar, konferenser och mötesplatser. Vi ger även ut medlemstidningen UNIK 5 gånger per år. FUB har en tillgänglighetsanpassad webbplats. Genom att driva vissa specifika frågor och sprida kunskap om intellektuell funktionsnedsättning, synliggör vi medlemmarnas olika behov för beslutsfattare och allmänheten.

Arbetet bedrivs av riksförbundet och dess länsförbund och lokalföreningar samt av Inre Ringen Sverige. Inre Ringen Sverige är en del av Riksförbundet FUB och riktar sig till och drivs av personer som själva har en intellektuell funktionsnedsättning. Inre Ringen Sverige-sektioner finns även på läns- och lokalnivå runt om i landet.

Riksförbundet driver nationellt påverkansarbete medan länsförbunden driver regionala frågor. Lokalföreningarna anordnar många olika aktiviteter som riktar sig till medlemmar och i många av dessa föreningar bedrivs även lokal intressepolitiskt påverkansarbete gentemot kommunen.

FUB:s verksamhetsinriktning för åren 2020–2024

Vid förbundsstämman 2020 antogs verksamhetsinriktningen för 2020-2024.¹

Verksamhetsinriktningen utgår ifrån FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (funktionsrättskonventionen) och Agenda 2030 - de globala målen för hållbar utveckling. FUB:s verksamhetsinriktning fokuserar på åtta av de 17 globala målen:

- Mål 1: Ekonomi.
- Mål 3: Hälsa.
- Mål 4: Utbildning.
- Mål 5: Jämställdhet.
- Mål 8: Arbete och sysselsättning
- Mål 10: Jämlikhet.
- Mål 11: Bostad.
- Mål 16: Tillgänglig information.

Intrassepolitiska mål

Stöd enligt LSS – lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

- Ett statligt finansierat kompetenslyft – ett LSS-lyft - av baspersonal i LSS-verksamhet är genomfört.
- Socialstyrelsens allmänna råd *Kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning* (SOSFS 2014:2) är omarbetade till tvingande föreskrifter. Förutom en reglering av baspersonalens kompetens är antalet enheter per enhetschef reglerat till högst två.
- Socialstyrelsen har tagit fram föreskrifter som innebär att inte bara privata utförare utan även kommuner behöver begära tillstånd hos IVO för att starta en LSS-bostad.

¹ https://www.fub.se/wp-content/uploads/2020/07/FUB-Verksamhetsinriktning-2020-2024_uppd.pdf

På sikt kommer detta innebära att gruppboende kommer att bestå av högst sex boende.

- Ökad rättssäkerhet för personer med intellektuell funktionsnedsättning föreligger genom att rättshjälp vid överklagan av LSS-beslut har införts i LSS-lagen.
- En statlig LSS-inspektion för säkerställande av tillsyn av beslut och genomförande av LSS-insatser har etablerats.

Skola och utbildning

- Digitaliseringen inom grund- och gymnasiesärskolan har ökat.
- Personer med intellektuell funktionsnedsättning har fått bättre förutsättningar för studier på folkhögskola.
- Gymnasiesärskolan och Komvux har en närmare koppling till arbetsmarknaden.
- Kompetensen hos studie- och yrkesvägledare på gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen har ökat. Elever vid gymnasiesärskolan och Komvux har ökad tillgång till studie- och yrkesvägledning.
- Riksförbundet FUB har struktur och resurser för återkommande medlemsundersökningar inom området skola och utbildning.

Ekonomi

- Det statliga bidraget som kommuner kan ansöka om för habiliteringsersättning för personer med daglig verksamhet enligt LSS är permanentat.
- Sjuk- och aktivitetsersättningen är indexerad för att följa löneutvecklingen i samhället.
- Nya regler för det statliga bostadstillägget är införda, innebärande att även personer med intellektuell funktionsnedsättning kan spara och ha en buffert.
- Inkomstgränsen för när en person själv ska betala arvodet till sin gode man eller förvaltare är höjd.
- Den statliga skatten på sjuk- och aktivitetsersättning är sänkt och motsvarar skatten på lön och pension vid motsvarande inkomst.

Hälsa

- Ett nationellt kunskapscentrum för hälsa och intellektuell funktionsnedsättning är etablerat.

Arbete och sysselsättning

- En nationell kartläggning av daglig verksamhet, som har lett till bindande föreskrifter, är genomförd av Socialstyrelsen.
- De arbetsmiljörättsliga reglerna är omarbetade så att de även omfattar personer som har insatsen daglig verksamhet.
- Regeländringar är genomförda som underlättar för personer med intellektuell funktionsnedsättning att kombinera ett lönearbete och/eller utbildning med deltagande i daglig verksamhet.

- Andelen kommuner som årligen prövar möjligheten till arbete eller praktikplats för personer med daglig verksamhet enligt LSS, är dubblerad från 14 procent år 2022 till 30 procent.
- Andelen kommuner som har samverkansöverenskommelser mellan LSS-verksamheter och Försäkringskassan samt Arbetsförmedlingen, är dubblerad från 15 procent år 2022 till 30 procent.
- En särskild översyn av de arbetsmarknadspolitiska stöden till personer med funktionsnedsättning är tillsatt.
- Specialistkompetens om intellektuell funktionsnedsättning inom Arbetsförmedlingen är säkerställd.
- Tillräckliga medel till Arbetsförmedlingen är avsatta för den fortsatta reformeringen.

Begriplig information och digital delaktighet

- Samtliga myndigheter och offentliga aktörer följer lagen om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen).
- En statlig e-legitimation är införd.

Organisatoriska mål

En förutsättning för att FUB ska kunna genomföra ett framgångsrikt påverkansarbete är en hållbar och trovärdig organisation med många och aktiva medlemmar i hela Sverige. FUB har som organisation målsättningen att under åren 2020-2024 uppnå:

- ökade intäkter från bland annat insamling.
- fler och aktiva medlemmar, utveckla kompetens inom medlemsvård och medlemsvärvning.
- starka lokalföreningar och länsförbund.

FUB:s kommunikationsstrategi

De övergripande, långsiktiga målen med FUB:s kommunikation är att:

- personer med intellektuell funktionsnedsättning blir delaktiga och finns representerade i samhällsinformation, massmedia och reklam.
- allmänhet och beslutsfattare har god kunskap om livssituationen för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga.
- personer med intellektuell funktionsnedsättning förstår vad mänskliga rättigheter innebär i deras egna liv.
- beslutsfattare har kunskap om vad mänskliga rättigheter innebär för personer med intellektuell funktionsnedsättning och säkerställer dessa rättigheter.
- FUB är den viktigaste organisationen inom det intressepolitiska arbetet för personer med intellektuell funktionsnedsättning.
- det är självklart för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga att vara medlemmar i FUB.

- FUB uppfattas som en oumbärlig samarbetspartner av myndigheter, medier och andra aktörer, tack vare organisationens relevanta sakkunskaper om sådant som berör personer med intellektuell funktionsnedsättning.
- FUB-rörelsens varierande verksamhet, med kunskapsutbyte, gemenskap, aktiviteter och påverkansarbete både nationellt och lokalt, är uppenbar för alla som följer oss.

I kommunikationsstrategin finns en lathund för att göra kommunikationsplaner. En längre version finns tillgänglig för FUB:s lokalföreningar och länsförbund.

Riksförbundets verksamhet under 2021

Jämlikhet, jämställdhet och likabehandling

Mål 5 och 10 i Agenda 2030, art. 5, 6, 7 och 28 i Funktionsrättskonventionen²

Barn och unga

Policy om säkra verksamheter för barn och unga

Riksförbundet FUB tog under 2021 fram en policy kring säkra verksamheter för barn och unga inom FUB. [Se policyn genom att klicka här.](#)

Civilsamhällets alternativrapportering till FN:s barnrättskommitté

FUB har under 2021 deltagit i civilsamhällets alternativrapportering till FN:s barnrättskommitté. Rapporteringen samordnas av Unicef och är ett komplement till regeringens rapportering om hur Sverige uppfyller sina åtaganden enligt Barnkonventionen. FUB har tillsammans med Synskadades riksförbund, Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar, RBU, och barnrättsorganisationen Friends rapporterat om situationen för barn med funktionsnedsättning i Sverige. Rapporteringen har haft fokus på rätten till utbildning, hälsa, fritid, information och delaktighet. Rapporten skickades till Barnrättskommittén i juli 2022.

Samarbete med Childhood

Riksförbundet FUB skrev under 2021 en s.k. drömprojektansökan, med titeln *Trygghetsverkstan*, till Postkodlotteriet tillsammans med stiftelsen World Childhood Foundation, som arbetar med att förebygga våld och sexuella övergrepp mot barn. Huvudsyftet med projektet var att motverka sexuella övergrepp mot barn och unga upp till 30 år med intellektuell funktionsnedsättning. Projektgruppen blev inbjuden till Postkodens välgörenhetsavdelning för en mer djupgående frågestund om projektansökan. Ansökan gick dock inte vidare i den slutliga gallringen i februari 2022. FUB och Childhood kommer att ta fram en omarbetad ansökan under 2022.

Målgruppens ekonomiska situation

² Jämställdhet (mål 5) Jämlikhet (mål 10), Alla ska behandlas lika (art. 5), Kvinnor med funktionsnedsättning (art. 6), Barn med funktionsnedsättning (art. 7), Rätten till ett bra liv och trygghet (art. 28).

Uppdaterad ekonomirapport

Riksförbundet FUB uppdaterade rapporten *Fångad i fattigdom?* i början av 2021. Rapporten publicerades även i en lättläst version. Syftet med rapporten är att visa på den ekonomiska situationen för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Rapporten används i såväl det centrala som i det lokala intressepolitiska arbetet. Till rapporten publicerades också en bilaga med tips på hur rapporten kan användas i lokalt påverkansarbete. [Läs rapporten här.](#)

Opinionsarbete om ekonomi

Under 2021 deltog FUB i mediala sammanhang genom pressmeddelanden och intervjuer för att uppmärksamma den ohållbara ekonomiska situationen för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. FUB samarbetade också med Inre Ringen Sverige, som har haft arbete och ekonomi som prioriterat arbetsområde.

Statlig utredning om merkostnader

En statlig utredning om merkostnader i LSS-bostäder avslutades i mars 2021 och lämnade betänkandet *Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS* (SOU 2021:14). FUB:s dåvarande förbundsordförande Harald Strand deltog som representant i utredningens expertgrupp. FUB lämnade ett remissyttrande i augusti 2021.

Ung i FUB

Under 2021 fortsatte Ung i FUB sitt arbete i de fem lokalföreningar som var anslutna och samtalsgrupperna fortsatte med sina ungdomsträffar. Samtidigt har vi arbetat för att få fler lokalföreningar att ansluta sig till nätverket. På grund av Covid-19 pandemin behövde grupperna anpassa sig efter föränderliga restriktioner och varvade fysiska- och digitala möten. Ung i FUB har haft gäster som Caroline Arvidsson, Fritidsförbundet och Arvsfondsprojektet Relationer som funkar.

I början av 2021 träffade Ung i FUB dåvarande kultur- och demokratiminister Amanda Lind, för att prata om situationen för ungdomar och unga vuxna med intellektuell funktionsnedsättning under pandemin.

Under våren 2021 lanserade Ung i FUB sin egen podcast Ung i FUB-podden. Podcasten gjordes tillsammans med medlemmar från Ung i FUB Uppsala och Ung i FUB Klippan/Åstorp. Det blev 10 avsnitt av podcasten, som finns tillgängliga på Spotify och Acast.

Under 2021 anslöt sig FUB Göteborg och FUB Örebro till nätverket. I skrivande stund finns Ung i FUB i sex lokalföreningar.

I slutet av 2021 gick Ung i FUB med i följande nätverk:

- Nätverket unga för tillgänglighet, NUFT.
- Nätverket för att tjäna unga ledare.
- Demokratiforum (Elevernas Riksförbund).

Ung i FUB har under året medverkat vid ett antal möten både internt och extern t.ex. vid DigiJag Javisst!, läns- och nätverksträffar och Unga Örnars konferens Jämlik barndom.

Ungdomsforumet Aktivism för alla

Den 9 – 10 oktober anordnade Ung i FUB sitt första nationella ungdomsforum Aktivism för alla i Sundbyberg. En arbetsgrupp hade under året tillsammans med FUB:s unga medlemmar arbetat fram ungdomsforumets innehåll. Under forumet träffades unga medlemmar i FUB för att prata om och skapa aktivism tillsammans. Aktivism för alla är finansierat med projektmedel från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Det är det första projekt som har Ung i FUB som avsändare, projektägare är Riksförbundet FUB.

Inom ramen för Aktivism för alla togs följande fram:

- En kortfilm av dokumentärfilmaren Danielle Liljeqvist
- Ett lättläst dokument om ungdomsforumet
- En mall för hur man kan ha framtida ungdomsforum
- En skrivelse om gymnasiesärskolan som skickades till utbildningsminister Anna Ekström. Skrivelsen undertecknades av Ung i FUB, Inre Ringen Sverige och Riksförbundet FUB:s arbetsgrupp för skola och arbete.

Under Aktivism för alla samverkade Ung i FUB med Ungdom mot rasism, SETTINGS, som arbetar för mer inkluderande organisationer, ungdomsorganisationen Unga Kontoret, Högalids folkhögskola och Tierps gymnasiesärskola.

Socialförsäkring

Försäkringskassans funktionshindersråd

En av FUB:s förbundsjurister ingår i Försäkringskassans funktionshindersråd, som fungerar som ett samråd i frågor som rör Försäkringskassans uppdrag inom funktionshinderspolitiken och angränsande områden. Rådet syftar bland annat till att aktivt involvera funktionsrättsrörelsen i samråd om myndighetens arbete och utveckla former för hur funktionsrättsrörelsen kan medverka i myndighetens arbete.

Rådet sammanträder fyra gånger per år och leds av Försäkringskassans rättschef. Under 2021 har rådet diskuterat aktuella frågor rörande myndighetens olika ersättningar, handläggning och bemötandearbete. Försäkringskassan har efter omfattande kritik från funktionsrättsorganisationerna och Inspektionen för socialförsäkringen, ISF, påbörjat ett arbete med att utveckla och förstärka myndighetens rättsliga arbete. Försäkringskassan har också initierat utvecklingsinsatser för bemötandefrågor på avdelningen för funktionsnedsättning respektive sjukförsäkring.

Remissyttranden om socialförsäkring

FUB har bevakat och lämnat remissyttranden över två utredningar om socialförsäkring under 2021:

- Promemorian *Förstärkt skattereduktion för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning* (Fi2021/02871). FUB besvarade remissen i augusti 2021.
- VAB-utredningens delbetänkande *VAB för vårdåtgärder i skolan* (SOU 2021:41). FUB besvarade remissen i november 2021.

Agenda 2030

På förbundsstämman 2020 togs beslut om Riksförbundet FUB:s verksamhetsinriktning för 2020–2024. Inriktningen bygger på Agenda 2030 och åtta av de globala målen för hållbar

utveckling, vilka valts utifrån FUB:s mest centrala frågor. Ett informationspass om de utvalda målen skulle ha genomförts under Forum FUB i samband med förbundsstämman 2020, men det ställdes in eftersom den fysiska stämman ersattes med en digital stämma pga. pandemin. Även extrastämmorna (förbundsstämma och riksstämma) som hölls i maj 2021 genomfördes digitalt, vilket medförde att inga Forum FUB presentationer kunde hållas.

Material om Agenda 2030

FUB:s nio korta utbildningsfilmer, som togs fram 2020, finns tillgängliga på [FUB:s webbplats](#), tillsammans med annan relevant information, t.ex. Studieförbundet Vuxenskolans Agenda 2030 material och en lättläst sammanfattning av Agenda 2030. Den lättlästa versionen togs fram av Myndigheten för Delaktighet, MFD, på FUB:s initiativ. Skriften kan laddas ned på MFD:s webbplats. MFD tog även fram en tryckt version som kommer att delas ut vid FUB:s kommande fysiska möten.

Samarbete med Lika Unika Akademi

FUB fortsätter att samarbeta på olika sätt med Lika Unika Akademi och deras utbildningsprojekt om Agenda 2030. Tidigare samarbete har t.ex. resulterat i en utbildningsfilm om mål 10 angående minskad ojämlikhet där Krister Ekberg, Inre Ringen medlem och ledamot i förbundsstyrelsen, är huvudmedverkande. I september 2021 deltog FUB i Lika Unikans nationella konferens om alternativrapportering och Agenda 2030, där vi bidrog med synpunkter ur FUB:s perspektiv.

Tillgänglig kunskap och informationsspridning

Mål 3 och 16 i Agenda 2030, art. 8, 9, 20, 21 och 31 i Funktionsrättskonventionen³

Pandemins effekter

Med anledning av covid-19 pandemin har det intressepolitiska arbetet även 2021 till en del handlat om pandemins effekter för personer med LSS-insatser:

Vaccination mot covid-19

En prioriterad uppgift har varit att driva frågan om vaccination mot covid-19. Under våren 2021 arbetade FUB tillsammans med Svenska Downföreningen för att personer med intellektuell funktionsnedsättning/Downs syndrom skulle prioriteras för de första två doserna vaccin. Arbetet ledde till att vuxna med LSS-insatser kom att tillhöra grupp 2 i Folkhälsomyndighetens vaccinationsprogram. Under hösten drev vi frågan om att målgruppen skulle prioriteras för en tredje dos. Vi skickade skrivelser och mejl till Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen, där vi hänvisade till internationell forskning som visade att vuxna med LSS-insatser/Downs syndrom hade mycket stor risk att bli allvarligt sjuka eller avlida i covid-19.

Enkät till vuxna med IF

³ Hälsa och välbefinnande (mål 3), Kognitiv tillgänglighet (mål 16), Kunskap om hur personer med funktionsnedsättning lever (art. 8), Tillgänglighet (art. 9), Att kunna röra sig (art. 20), Rätt att säga och tycka vad man vill och få information (art. 21), Information och fakta (art. 31).

Kansliets intressepolitiska grupp tog under våren fram en anpassad digital enkät tillsammans med företaget Data2value. Enkäten riktade sig till vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Syftet med enkäten var att få en uppfattning om vuxnas vardagssituation före respektive efter det var möjligt att vaccinera sig mot covid-19. Enkäten besvarades av cirka 350 personer. Vi redovisade resultatet i rapporten *Efter pandemin vill jag leva som vanligt*. Rapporten skickades till socialministern, berörda statliga myndigheter och den statliga Coronakommissionen. Rapporten bearbetades även till lättläst. [Läs rapporten här.](#)

Medverkan i Röda Korsets forum om pandemins konsekvenser

FUB:s ordförande Anders Lago medverkade i juli 2021 i ett filmat inslag på Röda Korsets forum *Lära i krisen*. Presentationens fokus var pandemins konsekvenser för personer med intellektuell funktionsnedsättning. [Se det filmade inslaget här.](#)

Hearing med Coronakommissionen

I augusti 2021 medverkade FUB i en hearing om vården och omsorgen under pandemin anordnad av den statliga Coronakommissionen. Vid hearingen lyfte FUB erfarenheter av vården och omsorgen under pandemin, pandemins effekter för personer med IF samt vilka lärdomar som kan dras inför kommande kriser.

Webbinarier om pandemin ur ett LSS-perspektiv

I november 2021 anordnade kansliet ett webinarium om pandemin ur ett LSS-perspektiv, då innehållet i rapporten *Efter pandemin vill jag leva som vanligt* (se ovan) presenterades. I december anordnades ett webinarium med samma tema på enkel svenska.

Dialogmöten med centrala myndigheter om pandemins effekter

Under året medverkade Riksförbundet FUB i dialogmöten med centrala myndigheter/kompetenscentrum med anledning av deras regeringsuppdrag om pandemins effekter:

- Folkhälsomyndigheten, inför rapporten *Hur har folkhälsan påverkats av covid-19 pandemin?* (FHM, 2021).
- Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Nka, inför rapporten *Konsekvenser av covid-19-pandemin för anhöriga som ger vård, hjälp och stöd till en närstående* (Nka, 2021).
- Myndigheten för delaktighet, MFD, inför rapporten *Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2020 – del I Coronapandemins påverkan på samhället och personer med funktionsnedsättning* (MFD, 2021).
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. FUB medverkade i dialogmöten om digitaliseringen under pandemin och dess konsekvenser för det civila samhället. En rapport beräknas vara klar i april 2022.

Riksförbundet FUB har under pandemin genomfört tre enkätundersökningar (en i samverkan med FUB Uppsala) om pandemins effekter, riktade till vuxna med IF och anhöriga. De tre rapporter som tagits fram om resultatet har i sin tur beaktats av flera centrala myndigheter, bl.a. Socialstyrelsen i rapporten *Covid-19:s konsekvenser för personer med insatser enligt LSS*. (Socialstyrelsen, 2021).

Personalkompetens i LSS-verksamhet

Socialstyrelsens kartläggningsuppdrag

Socialstyrelsen fick i regleringsbrevet för 2020, i uppdrag att göra en kartläggning och analys av kompetensen hos personal som arbetar i LSS-bostäder för barn och unga respektive vuxna. FUB samverkade med Socialstyrelsen dels genom att skriftligt besvara utredarens frågor om personalens kompetensbehov, dels genom att medverka i två dialogmöten. I mars 2021 publicerades Socialstyrelsens rapport *Kompetens i LSS-boenden*, som bekräftade att det finns stora kompetensbrister hos baspersonal i bostäder enligt LSS. Rapporten innehöll även flera förslag till åtgärder.

Debattartikel om nationellt kompetenscentrum

Riksförbundet FUB skrev i april 2021, tillsammans med Svenska Downföreningen och flera forskare, en debattartikel i *Dagens samhälle*. I artikeln lyftes behovet av ett nationellt kompetenscentrum med ansvar för kunskapsutveckling och stöd för god vård och omsorg för personer med intellektuell funktionsnedsättning och autism. [Läs debattartikeln här.](#)

Medverkan i SKR-webbsändning om kompetensbehov

I april medverkade FUB i en webbsändning som anordnades av Sveriges kommuner och regioner, SKR. FUB:s intressepolitiska samordnare reflekterade över åtgärdsförslagen i Socialstyrelsens rapport *Kompetens i LSS-boenden* (se ovan).

Skrivelse till socialministern om Socialstyrelsens rapport

I juni 2021 skrev Riksförbundet FUB tillsammans med Autism & Aspergerförbundet och Svenska Downföreningen till socialminister Lena Hallengren. I skrivelsen ställde vi oss positiva till Socialstyrelsens åtgärdsförslag i ovan nämnda rapport. Det handlade t.ex. om myndighetens eget initiativ att ta fram ett kunskapsstöd om kommunikation riktat till LSS-verksamhet samt förslagen om att följa upp allmänna råd och föreskrifter om bostad enligt LSS och se över förutsättningarna att utveckla mått för att följa kompetensen hos personal i LSS. Vi välkomnade också Socialstyrelsens förslag till regeringen om att utreda förutsättningarna för ett nationellt kompetenscentrum för intellektuell funktionsnedsättning och autism. I skrivelsen betonades att det är brådskande med en statlig satsning på ett kompetenslyft för personal som arbetar i bostad med särskild service enligt LSS. [Läs skrivelsen här.](#)

Dialogmöten om kompetensbehov inför Yrkesresan

Riksförbundet FUB har under hösten 2021/ januari 2022 deltagit i dialogmöten med en utredare vid kommunförbundet Västernorrland, som hade i uppdrag att ta fram en förstudie om förutsättningar och kompetensbehov vid myndighetsutövning inom LSS och inom utförarverksamheten.

Yrkesresan är ett koncept för introduktion och kompetensutveckling (bas, fördjupning och spetsnivå), som utarbetas av Sveriges kommuner och regioner, SKR, i samverkan med Socialstyrelsen. 85 procent av landets kommuner har anslutit sig. Sedan tidigare finns Yrkesresan för personal i socialtjänstens myndighetsutövning gällande barn och unga. Målet med Yrkesresan är att kommuner ska få ytterligare kunskap, kraft och kompetens att utveckla socialtjänsten genom att erbjuda bästa tillgängliga kunskap på ett samlat och pedagogiskt sätt. Det handlar om en kombination av regionala- och digitala möten. En Yrkesresa för baspersonal inom LSS kommer inledas med start vid årsskiftet 2022/23.

Framtida kompetensförsörjning

Välfärden står inför en stor kompetensutmaning när antalet barn och gamla ökar betydligt mer än personer i arbetsför ålder. Konkurrensen om arbetskraften på hela arbetsmarknaden kommer att öka, vilket i hög grad kan komma att påverka personaltillgången i LSS-verksamhet.

Under hösten 2021 har riksförbundets intressepolitiska grupp tagit fram filmen *Bästa jobbet*. Filmen innehåller intervjuer med fyra unga personer som arbetar i LSS-verksamhet. De berättar varför de tycker det är roligt och meningsfullt att arbeta inom LSS. Vår förhoppning är att filmen ska locka fler unga att välja ett arbete i LSS-verksamhet. Enligt uppgift kommer filmen även att spridas av SKR, Forum Carpe (en kommungemensam funktion för verksamhets- och yrkesutveckling inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning i region Stockholm) och förvaltningen för funktionsstöd i Göteborg stad.

FUB:s aktivistvecka

FUB:s Aktivistvecka 2021 ägde rum den 4 – 10 oktober. Syftet med Aktivistveckan är att uppmärksamma FUB:s arbete, lokalt, regionalt och på riksnivå, med att påverka och skapa förändring i samhället för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga. Det är även ett bra tillfälle att rekrytera nya medlemmar.

Intressepolitiskt kit

Inför Aktivistveckan uppdaterades det intressepolitiska kittet, innehållande förslag på aktiviteter och frågor att ställa till lokalpolitiker om kommunala frågor. Som exempel kan nämnas barn- och familjefrågor, kvalitet i daglig verksamhet, vuxnas ekonomi och kommunens krisberedskap för LSS-verksamhet.

Digitala temamöten om intressepolitik

FUB:s förbundssekreterare Christina Heilborn bjöd, tillsammans med kansliets intressepolitiska grupp, in till fyra digitala möten med följande intressepolitiska teman: skola och utbildning, jämlik hälsa, fler LSS-bostäder samt att påverka inför valet 2022. Det anordnades även en workshop om lokal aktivism.

Digitala möten om medlemsaktiviteter och medlemsvärvning

Kansliets organisationsstödsgrupp anordnade ett digitalt möte om medlemsaktiviteter, som bl.a. tog upp förslag på olika medlemsaktiviteter med syfte att engagera, aktivera och behålla medlemmar.

Organisationsstödsgruppen bjöd även in till ett digitalt möte om medlemsvärvning, då tips om medlemsvärvning lämnades.

Ungdomsforumet Aktivism för alla

Aktivistveckan avslutades med Ung i FUB:s ungdomsforum Aktivism för alla (se nedan).

Från A till B med FUB

Under årets Aktivistvecka fanns även en aktivitet där vi uppmanade alla som ville att **gå en kort eller lång promenad för alla människors lika värde**. Deltagarna uppmanades att ta ett

foto och lägga upp med hashtaggen **#FUBaktivistvecka** på Instagram, Facebook eller Twitter.

Anhörigfrågor och flerfunktionsnedsättning

Nka:s styrgrupp

Riksförbundets intressepolitiska samordnare ingår i styrgruppen för Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Nka. Styrgruppen träffades digitalt vid fyra tillfällen under 2021. Styrgruppen har bl.a. diskuterat regeringsuppdraget om en nationell anhörigstrategi samt konsekvenserna för anhöriga av covid-19 pandemin.

Planering av konferens om flerfunktionsnedsättning

Under 2021 har planeringen av tvådagarskonferensen *Livets möjligheter* pågått. Tema för konferensen är livslångt lärande för personer med flerfunktionsnedsättning. Nka är huvudarrangör av konferensen och Riksförbundet FUB är en av flera medarrangörer. Konferensen kommer att äga rum i Stockholm den 24 – 25 oktober 2022. Under planeringen av konferensen representeras FUB av Pia Käcker, som var projektledare för FUB:s avslutade Arvsfondsprojekt *Vi är med!*, om ökad delaktighet för vuxna med flerfunktionsnedsättning.

Digitalisering och digital delaktighet

Digitalt utanförskap

Det digitala utanförskapet är ett växande samhällsproblem och flertalet rapporter och forskningsstudier visar att personer med intellektuell funktionsnedsättning i hög grad står utanför det digitala samhället.

Den digitala klyftan etableras i unga år och kvarstår ofta livet ut. Studier visar att de samhällsfinansierade institutionerna inte lyckas skapa en digital inkludering och det saknas både kompetens och resurser. Det finns stora brister vad gäller tillgång till nätet, tillgång till digitala verktyg, kognitivt tillgängliga webbaserade tjänster och kompetens inom skola och LSS.

Implementering av plattformen DigiJag i lokal- och länsförbund

I november 2020 beslutade Förbundsstyrelsen att delfinansiera driften av plattformen DigiJag under 2020 - 2022. Detta innebär att alla FUB-föreningar kan ansluta sig utan kostnad och dessutom få utbildning och support. FUB har i samarbete med DigiJag Center genomfört tolv riktade webinarier för lokal- och länsförbund. Sex föreningar har anmält intresse för att ansluta sig till DigiJag och flera utbildningar har hållits i samarbete med föreningen Begripsam och DigiJag Center. Inre Ringen Sverige har anslutit sig till plattformen och en heldagsutbildning genomfördes hösten 2021.

Kampanjen DigiJag Javisst!

Hösten 2021 startades en kampanj, *DigiJag Javisst!*, då vi genomförde fyra webinarier på lätt svenska för att nå medlemmar med IF. Under 2022 kommer kampanjen *DigiJag Javisst!* fortsätta med målsättningen att nå fler medlemmar och skapa en digital mötesplats (community) genom plattformen DigiJag.

Kognitiv och kommunikativ tillgänglighet

Riksförbundet FUB har spridit kunskap och medvetenhet om kognitiv och kommunikativ tillgänglighet, som exempelvis lättläst och bildstöd, bl.a. i samband med utvärderingen av myndigheternas hantering av covid-19 pandemin och i samband med opinionsarbete för att förutsättningarna för deltagande i allmänna val ska bli bättre.

Samarbete med forskning

Riksförbundet FUB medverkar i flera forskningsprojekt som handlar om livsvillkoren för personer med intellektuell funktionsnedsättning:

Forskningsprojekt om personer med IF och förvärvsarbete

Som nämndes ovan under det prioriterade området arbete och sysselsättning, har FUB under 2021 deltagit i ett flertal digitala projektgruppsmöten i två sammanlänkade forskningsprojekt, finansierade av det statliga forskningsrådet Forte respektive Försäkringskassan: *"Inträdet i vuxenlivet - sysselsättningsmönster och individuella förutsättningar"* och *"Framgångsfaktorer för förvärvsarbete"*.

Det förstnämnda projektet studerar inträdet i vuxenlivet, sysselsättningsmönster och individuella förutsättningar för unga vuxna med intellektuell funktionsnedsättning i Sverige. Det pågår fram till augusti 2022. Projektet *"Framgångsfaktorer för förvärvsarbete"* ska identifiera framgångsfaktorerna för förvärvsarbete i gruppen unga vuxna med intellektuell funktionsnedsättning och därmed minska beroende av socialförsäkringen. Projektet ska pågå fram till juli 2022.

Forskningsprojekt om föräldrastöd

FUB deltar i referensgruppen för forskningsprojektet "Parenting young children" på Högskolan Dalarna i samarbete med SUF Kunskapscentrum, där FUB är representerat i ledningsgruppen. Forskningsrådet Forte beviljade stöd till projektet som ska utvärdera PYC-metoden (Parenting Young Children) - ett föräldrastöd till föräldrar med olika kognitiva funktionsnedsättningar, bland annat intellektuell funktionsnedsättning. Projektet pågår fram till juni 2024.

Projekt Supported employment och genus

Det var tänkt att referensgruppen för Örebro Universitets projekt "Ett genusperspektiv på Supported employment" skulle formeras under 2020. Men pga. pandemin blev det först i slutet av 2021 som gruppen träffades för första gången. Medlemmarna i referensgruppen ska bidra med kunskap och erfarenheter till forskningsprojektet, ta en aktiv del i analysarbetet av datainsamlingen samt sprida information om forskningens resultat inom sina organisationer.

Forsknings- och utvecklingsprojektet Active support

Hösten 2020 startade forsknings- och utvecklingsprojektet *Active support – ett arbetssätt för inflytande och ökad delaktighet för personer med intellektuell funktionsnedsättning på gruppboende*. Projektet drivs vid Ersta Sköndal Bräcke Högskola och finansieras av Ersta Diakoni.

Det vetenskapliga kunskapsläget om vardagslivet i gruppboad är begränsat. Active support är ett arbetssätt som handlar om att ge ett aktivt stöd till att involvera personer med intellektuell funktionsnedsättning i meningsfulla aktiviteter och relationer i varje del av deras liv. Gruppboaderna som ingår i projektet kommer att följas longitudinellt under fyra år. Active support som metod används i Australien, England och Nya Zeeland.

Projektet drivs av doktorand Jenny Aspling. Handledare är professor Magnus Tideman och docent Anna Whitaker. Riksförbundet FUB medverkar i en referensgrupp till projektet.

Forskningsprojekt "Personer med IF och deras tillfredställelse, involvering och delaktighet med/ i sina sociala insatser under Covid – 19 pandemin 2020/2021"

En forskargrupp vid Linköpings universitet har beviljats medel från det statliga forskningsrådet Forte för ett treårigt forskningsprojekt, som startade i november 2021. Projektet ska undersöka hur personer med intellektuell funktionsnedsättning upplever att restriktioner och förändringar har påverkat de LSS-insatser som har tillhandahållits under covid-19 pandemin. Projektet ska genomföra två studier:

- I studie 1 används data från två befintliga enkäter; Sveriges kommuner och regioners, SKR, årliga brukarundersökning inom funktionshinderområdet och Riksförbundet FUB:s enkät om pandemins konsekvenser för vuxna med IF (juni 2021).
- Studie 2 kommer att undersöka mekanismerna bakom resultatet från studie 1 genom fokusgrupper med personer med IF och personal från LSS-verksamhet.

Riksförbundet FUB finns representerat i forskningsprojektets samverkansgrupp tillsammans med forskare från Linköpings universitet, SKR och personal från LSS-verksamhet. Samverkansgruppen kommer att ha ett nära samarbete med Inre Ringen Sveriges styrelse.

Projektet SMFOI 2021 Analys av statistik

FUB deltar i projektet som är en del av föreningen Begripsams arbete med undersökningen *Svenskarna med funktionsnedsättning och internet* (SMFOI) 2021. Projektet pågår under 2022 och omfattar tre steg:

- Skapa en grundläggande förståelse för samhällsstatistik samt för statistik om små och ovanliga populationer
- Skapa webbutbildning, stödmaterial samt analys av data
- Producera datadrivet intressepolitiskt material

Likhet inför lagen

Mål 10 och 16 i Agenda 2030, art. 12, 13 och 16 i Funktionsrättskonventionen⁴

Fortbildning av medlemsstödjare

Den årliga fortbildningen för rättsombud och medlemsrådgivare anordnades den 30 - 31 oktober 2021. Fortbildningen anordnades pga. pandemin i hybridform med möjlighet för medlemsstödjarna att delta både på plats och digitalt. Medverkande föreläsare var bl.a.

⁴ Jämlikhet (mål 10), Tillgänglig information (mål 16), Lagar ska gälla lika för alla (art. 12), Rätt till hjälp från domstolarna (art. 13), Ingen ska använda våld mot eller tvinga en person med funktionsnedsättning till något (art. 16).

Carina Wiström Bergsstock från Socialstyrelsen, Ola Linder från Funktionsrättsbyrån och Tommie Forslund från SUF-kunskapscentrum.

IT-baserat kunskapsstöd

Under 2021 projektanställdes juristen Lovisa Löfgren för att ta fram ett IT-baserat kunskapsstöd för rättsombud och medlemsrådgivare. Kunskapsstödet utformning baseras på medlemsstödjarnas behov av stöd uttryckta i en enkät och av en referensgrupp bestående av rättsombud och medlemsstödjare, som regelbundet har träffats under projektets gång. Kunskapsstödet lanseras hösten 2022.

Stöd av förbundsjuristerna

FUB:s förbundsjurister har under 2021 stöttat medlemsstödjarna genom handledning, nyhetsbrev och digitala erfarenhetsutbyten. Förbundsjuristerna har också vid behov uppdaterat FUB:s webbplats när det gäller juridiska frågor.

Stöd och service

Mål 3, 8, 10 och 11 i Agenda 2030, art. 19 i Funktionsrättskonventionen⁵

FUB:s verksamhetsplan för 2021 omfattade flera LSS-insatser i de prioriterade områdena personalkompetens i LSS-verksamhet och framtida kompetensförsörjning samt daglig verksamhet.

Samverkansmöten med SKR och Socialstyrelsen

Under våren 2021 medverkade FUB i månatliga samverkansmöten med Sveriges kommuner och regioner, SKR, Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten, med anledning av den stora spridningen av coronaviruset. Mötena återupptogs i slutet av året då den fjärde vågen av smitta orsakade en hög smittspridning i LSS-bostäder.

FUB tog under mötena upp de brister i baspersonalens kompetens som har ställts på sin spets under pandemin och problemet med chefer som har ansvar för alltför många verksamheter, vilket i praktiken innebär att de inte finns på plats för handfast arbetsledning. Vid samverkansmötena har FUB även lyft de allvarliga konsekvenserna för personer med intellektuell funktionsnedsättning av nedstängda dagliga verksamheter och stängda gemensamhetsutrymmen i gruppbo- och servicebostäder.

Socialstyrelsens funktionshindersnämnd

FUB:s intressepolitiska samordnare representerar FUB i Socialstyrelsens funktionshindersnämnd. Nämnden fungerar som ett rådgivande organ åt Socialstyrelsen och har fem möten per år. Marsmötet 2021 hade omvärldsbevakning som tema, med möjlighet för organisationerna att komma med inspel när det gäller myndighetens egeninitierade projekt. FUB lyfte bland annat behovet av en nationell kartläggning av daglig verksamhet, behovet av ett nationellt kompetenscentrum om intellektuell funktionsnedsättning och hälsa samt brister i stödet för unga vuxna som bor kvar i föräldrahemmet.

⁵ Hälsa och välbefinnande (mål 3), Arbete och sysselsättning (mål 8), Jämlikhet (mål 10), Bostad (mål 11), Rätt att leva ett eget liv och vara med i samhället (art. 19).

Glädjande nog kommer Socialstyrelsen under 2022 såväl att utreda förutsättningarna för ett nationellt kompetenscentrum om intellektuell funktionsnedsättning och autism, som att börja arbeta med att ta fram ett kunskapsstöd om daglig verksamhet. [Läs FUB:s skrivelse till omvärldsbevakningsmötet 2021 här.](#)

Digitalt möte med Moderaterna i socialutskottet

I maj 2021 medverkade representanter för FUB:s kansli i ett digitalt möte, initierat av moderata ledamöter och suppleanter i riksdagens socialutskott. FUB gav förbättringsförslag för personer med intellektuell funktionsnedsättning inom socialutskottets område. Det handlade om insatser enligt LSS, personalkompetens i LSS-verksamheter och intellektuell funktionsnedsättning och hälsa. En skrivelse överlämnades i anslutning till mötet.

Dialogmöte med IVO om tvångs- och begränsningsåtgärder

FUB medverkade under hösten 2021 i ett dialogmöte med Inspektionen för vård och omsorg, IVO, med anledning av myndighetens tillsyn av tvångs- och begränsningsåtgärder i gruppboendestäder.

Samverkan med MFD om enkät

FUB medverkade under hösten 2021 i arbetet med att ta fram frågeställningar till en enkät om levnadsvillkor för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Enkätundersökningen genomfördes av Myndigheten för delaktighet, MFD, och analys- och undersökningsföretaget Novus. Enkäten spreds i FUB:s sociala kanaler.

Remissyttranden om LSS

Under 2021 lämnade Riksförbundet FUB remissyttranden över följande LSS-remisser:

- *Boende på (o)lika villkor - merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (SOU 2021:14).*
- *Stärkt rätt till personlig assistans (SOU 2021:37).*

Nyhetsbrev om LSS

Under 2021 tog kansliets intressepolitiska grupp fram texter till 11 nyhetsbrev om LSS.

Delaktigt medborgarskap

Mål 1, 3 och 10 i Agenda 2030, art. 19 och 29 i Funktionsrättskonventionen⁶

Ställföreträdarskap

Rapport om ställföreträdarskap

I mars 2021 publicerade FUB rapporten *Kunnig, engagerad och tillgänglig – om rollen som ställföreträdare för vuxna personer med intellektuell funktionsnedsättning*. Rapporten är skriven av Torbjörn Odlöw, jurist och forskare vid Göteborgs universitet och innehåller bl.a. information om ställföreträdarskap, en analys av medlemmarnas erfarenheter och FUB:s ställningstaganden. [Se rapporten här.](#)

⁶ Ingen fattigdom (mål 1), Hälsa och välbefinnande (mål 3), Jämlikhet (mål 10), Rätt att leva ett eget liv och vara med i samhället (art. 19), Att kunna engagera sig politiskt (art. 29).

Webbinarier om ställföreträderskap

I samband med att rapporten om ställföreträderskap (se ovan) publicerades arrangerade FUB två webinarier för medlemmarna, varav det ena var på lätt svenska. Rapporten har även spridits till relevanta aktörer, till exempel överförmyndare, länsstyrelser och god mans- och förvaltarföreningar.

Studiecirkelmateriel

FUB har tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan tagit fram studiecirkelmateriel med ställföreträdar rapporten som utgångspunkt. Syftet är att FUB:s lokalföreningar ska kunna anordna studiecirkel i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan, överförmyndare och god mans- och förvaltarföreningar. Studiecirkelmaterialet finns i två versioner, den ena riktar sig till dem som har god man, den andra till ställföreträdare och anhöriga.

Statlig utredning om ställföreträderskap

FUB har under 2020 och 2021 förmedlat medlemmarnas erfarenheter om ställföreträderskap till den statliga utredningen *Ställföreträderskap att lita på – en översyn av reglerna om gode män och förvaltare* (Dir. 2019:44). Riksförbundet FUB hade en plats i utredningens referensgrupp. I oktober 2021 lämnade FUB ett remissyttrande över utredningens betänkande *Gode män och förvaltare – en översyn* (SOU 2021:36).

Arvsfondsprojekt om ställföreträderskap

En av FUB:s förbundsjurister ingår i en referensgrupp till Arvsfondsprojektet *Rätt att delta*, som drivs av Riksförbundet Frivilliga Samhällsarbetare. Projektet syftar till att skapa förutsättningar för medbestämmande, delaktighet och inflytande för huvudmän. FUB har löpande, genom nyhetsbrev och skrivelser, arbetat för att öka kunskapen om ställföreträderskap bland FUB:s medlemmar, beslutsfattare, politiker och samarbetsorganisationer.

Utbildning

Mål 4 i Agenda 2030, art. 24 i Funktionsrättskonventionen⁷

Rätten till utbildning är en grundläggande rättighet som formuleras i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Skola och utbildning är också ett av de globala målen i Agenda 2030 som FUB valt att prioritera. Riksförbundet FUB arbetar för att säkerställa att dessa rättigheter ska inbegripa barn och elever med en intellektuell funktionsnedsättning, då personer i denna målgrupp ofta möter olika hinder under utbildningen. FUB arbetar för att personer med intellektuell funktionsnedsättning ska få möjlighet att nå sin fulla potential under utbildningen, utifrån individuella förutsättningar, behov och villkor. Vi arbetar även för att alla i FUB:s målgrupp ska få tillgång till ett livslångt lärande och fler möjligheter till utbildning efter gymnasiesärskolan. FUB:s arbetsgrupp för skola och utbildning har till uppgift att bevaka utbildning som rätts- och politikområde. Under 2021 har arbetsgruppen haft sex digitala möten. Mellan våra möten har gruppen haft löpande kommunikation via mejl och telefon.

Digitala temadagar

⁷ God utbildning för alla (mål 4), Utbildning (art. 24).

Våren 2021 genomförde arbetsgruppen två digitala temadagar där Daniel Östlund, fil dr, bitr. professor i pedagogik, inriktning specialpedagogik, medverkade.

Webbinarium om kommunikation

I april 2021 genomförde arbetsgruppen skola och utbildning ett webinarium i samarbete med Riksförbundet DHB och International Association of the Karlstadmodel (IAKM). Webbinariet, *Ett samtal om barn, språk och kommunikation*, innehöll bland annat en föreläsning av professor Irene Johansson och ett panelsamtal med representanter ifrån FUB, Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, Myndigheten för delaktighet, MFD och IAKM.

Föreläsning på skolkonferens

FUB:s arbetsgrupp medverkade också på Svenska Downföreningens konferens *Tvärkontakt*, med en föreläsning om FUB:s arbete inom området skola och utbildning.

Förarbete nationell skolundersökning

Under december påbörjades arbetet med den nationella undersökning bland FUB:s medlemmar inom området skola, som kommer att genomföras våren 2022. Undersökningen genomförs i samarbete med företaget Data2value, som FUB tidigare har samarbetat med. Undersökningen görs genom en webbenkät som riktas till föräldrar inom grund-och grundsärskola och gymnasie- och gymnasiesärskola. För att få ett bredare underlag kommer FUB samverka med Svenska Downföreningen.

Samråd med centrala skolmyndigheter

Det intressepolitiska arbetet med skola och utbildning har bl.a. innefattat att FUB deltagit i arbetet med ett flertal av Skolverkets regeringsuppdrag. FUB är representerat i nationella samråd hos Skolverket och Specialpedagogiska Skolmyndigheten, SPSM, och har därigenom haft regelbundna samtal med skolmyndigheterna under året.

Remissarbete inom skolområdet

Under 2021 har FUB lämnat tre remissyttranden gällande förändringar av lagstiftningen samt revideringar av styrdokument hos Skolverket. För att lyfta FUB:s perspektiv på utbildningsområdet har FUB träffat ett flertal relevanta statliga utredningar, politiker och aktörer under året. FUB har varit representerat i referensgrupper till den statliga utredningen *om elevers möjligheter att nå kunskapskraven (U 2017:07)*.

Samarbete med SPSM, MFD och Barnombudsmannen

Under februari 2021 samarbetade Riksförbundet FUB med Myndigheten för delaktighet, MFD, med att anpassa och genomföra en webbenkät riktad till elever inom gymnasiesärskolan. Enkäten besvarades av 268 elever. Resultatet av enkäten ingår i MFD:s rapport *Barn och unga mitt i en pandemi - Konsekvenser av coronapandemin för barn och unga med funktionsnedsättning*. FUB har också medverkat i SPSM:s podd *Lika Värde* i ett avsnitt om elever med intellektuell funktionsnedsättning.

Under året har FUB även haft ett antal samrådsmöten med Myndigheten för delaktighet, MFD, inom ramen för MFD:s barnrättsarbete. Samrådet har under året varit inriktat på MFD:s och Barnombudsmannens uppdrag att samla in och presentera information om konsekvenserna och utmaningarna av den pågående pandemin för barn och unga med funktionsnedsättning.

Hälsa

Mål 3 i Agenda 2030 och art. 25 och 26 i Funktionsrättskonventionen⁸

Nedan redovisas uppdrag inom området hälsa för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Sjukvård är ett regionalt intressepolitiskt arbetsområde, vilket innebär att riksförbundet endast bevakar frågorna dels som representant för FUB i Socialstyrelsens funktionshindersnämnd, dels genom att besvara vissa remisser inom området.

Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor:

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, har ett regeringsuppdrag att förstärka och utveckla tillsynen av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. FUB har medverkat i ett dialogmöte med IVO, då vi lyfte kvinnor med intellektuell funktionsnedsättnings utsatthet.

MFD:s uppdrag med att synliggöra och förebygga våld mot personer med funktionsnedsättning

Myndigheten för delaktighet, MFD, har ett regeringsuppdrag att sammanställa kunskap om våldsutsatthet bland personer med funktionsnedsättning och identifiera kunskapsluckor inför framtida studier. Inom ramen för detta uppdrag valdes ett antal civilsamhällesorganisationer ut, vilka MFD önskade få fördjupad information ifrån. FUB medverkade i en intervju med MFD om våld mot personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Länsstyrelsernas uppdrag om mäns våld mot kvinnor

Länsstyrelserna har ett regeringsuppdrag att, i samverkan med kommuner, regioner, myndigheter, det civila samhället och näringslivet, utveckla sektorsövergripande regionala strategier och handlingsplaner i syfte att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Utgångspunkten för handlingsplanerna är den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

FUB deltog i referensgruppsmöte med några av länsstyrelserna angående utvärdering av det våldsförebyggande programmet *Viktig intressant person* (VIP). VIP är ett strukturerat målgruppsanpassat utbildningsprogram med pedagogisk inriktning, som har utvecklats för att hjälpa personer med intellektuella funktionsnedsättningar.

Kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa

FUB medverkade i en intervju med Sveriges kommuner och regioner, SKR, om kvinnor med intellektuell funktionsnedsättning, inom ramen för deras uppdrag om kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa. SKR kommer att anordna en nationell konferens på temat *Kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa i ett livscykelperspektiv* den 12 maj 2022.

Uppdaterade avtalsmallar

Avtalsmallar kring läkarmedverkan på lokal- och regional nivå har uppdaterats:

<https://www.fub.se/rad-stod/halsa-och-varld/>

⁸ Hälsa och välbefinnande (mål 3), Hälsa (art. 25), Habilitering och rehabilitering (art. 26).

Broschyr på lättläst om bra levnadsvanor

FUB har tagit fram en broschyr på lätt svenska om bra levnadsvanor i samband med cancerbehandling, i samarbete med Regionalt cancercentrum Stockholm/Gotland. Broschyren *Tips för att du ska må så bra som möjligt när du behandlas mot cancer* är den fjärde broschyren på temat. De tre tidigare handlar om mammografiundersökningar, cytostatika- och strålbehandling.

https://cancercentrum.se/contentassets/ace6035bff7b4a82858e7b255e8e944f/cancervard_rcc_tips.pdf

Lättläst om psykisk hälsa

FUB medverkade i referensgruppsmöte med Socialstyrelsen angående översättning av ett norskt material på lättläst om psykisk hälsa. Det handlade om flera små broschyrer, bl.a. om sömn och ångest, som syftar till att öka det psykiska välbefinnandet hos personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Remisser om hälso- och sjukvård

Tre remissyttranden har lämnats inom området hälso- och sjukvård:

- *Ett Ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter och förenklad behörighetskontroll inom vården* (SOU 2021:39).
- *Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga* (SOU 2021:34).
- *God och nära vård - Rätt stöd till psykisk hälsa* (SOU 2021:6).

Nationellt vårdkompetensråd

Riksförbundet har följt inrättandet av Socialstyrelsens nationella vårdkompetensråd, dvs. ett rådgivande samverkansforum mellan regioner, kommuner, lärosäten, Socialstyrelsen och Universitetskanslersämbetet. Vårdkompetensrådet har bildats på uppdrag av regeringen för att långsiktigt samordna, kartlägga och verka för att effektivisera kompetensförsörjning av personal inom vården.

Fosterdiagnostik

Riksförbundet FUB var med och grundade Svenskt nätverk för information kring fosterdiagnostik, Snif, år 2015. (www.nkkf.nu) Nätverkets medlemmar representerar både intresseorganisationer och ett brett spektrum av relevanta professioner. FUB:s representant deltar aktivt i nätverkets arbete. Under 2021 träffades nätverket digitalt i februari och maj och fysiskt i oktober. Mellan mötena görs arbete i temagrupper, som under 2021 har arbetat med, bl.a.:

- Minimikrav: Snif har tagit fram minimikrav för vad en vårdaktör bör uppfylla för att erbjuda fosterdiagnostik, framför allt NIPT prov. Statens Medicinsk-etiska råd, SMER, ser positivt på minimikraven, liksom Svensk Förening för Obstetrik och Gynekologi, SFOG.
- Remissvar på nationella arbetsgruppens, NAG, rapport om kartläggning och rekommendation kring fosterdiagnostik
- Verktygslåda/samtalsstöd till barnmorskor

Snif:s planerade symposier på universitetssjukhusen ställdes in på grund av pandemin.

Arbete och sysselsättning

Mål 8 i Agenda 2030 och art. 27 i Funktionsrättskonventionen⁹

Arbete

Rapport med funktionsrättsrörelsens 73-punktsprogram

Under våren 2021 togs rapporten *Nödvändiga arbetsmarknadsreformer – funktionsrättsrörelsens 73-punktsprogram* fram vid Funktionsrätt Sverige. FUB hade en betydande roll i arbetet med rapporten, som överlämnades till arbetsmarknadsministern i juni 2021. I rapporten finns både förslag som kan genomföras utan dröjsmål och andra som bör genomföras på sikt. En rad förslag riktas direkt till Arbetsförmedlingen medan andra ankommer på regeringen att genomföra. Samtliga förslag har som syfte att komma till rätta med hinder som personer med funktionsnedsättningar möter på den öppna arbetsmarknaden. Ett konkret hinder är t.ex. bristen på samverkansavtal mellan kommuner, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Endast 15 procent av kommunerna har den här typen av avtal som kan underlätta för den enskilde att pröva ett lönearbete. Rapportens konkreta förslag till åtgärder är särskilt angelägna, då vi ser att arbetsmarknaden ljusnar efter pandemin och arbetslösheten i samhället minskar utan att situationen förbättras för personer med funktionsnedsättning. Särskilt drabbade är FUB:s målgrupp.

Se rapporten här: <https://funktionsratt.se/wp-content/uploads/2021/06/Nodvandiga-reformer-Rorelsens-73-punktsprogram.pdf>

Samhall

Under 2021 uppmärksammades Samhalls arbetsmetoder i flera mediala sammanhang. FUB har varit mycket kritisk till Samhalls utveckling sedan staten införde ett vinstkrav 2008, vilket har lett till att antalet personer med intellektuell funktionsnedsättning som arbetar på Samhall har minskat avsevärt. Under året har FUB vid flera tillfällen påpekat att detta är ett stort misslyckande för regeringen, Samhall och Arbetsförmedlingen. Riksförbundet har kommit med konkreta förslag på hur Samhalls verksamhet kan reformeras, bl.a. en uppdelning av Samhall så att uppdraget att tillhandahålla arbete för personer med funktionsnedsättning, som är i behov av mycket stöd, kan utföras utan krav på vinst. Detta uppmärksammades av Riksrevisionen som kontaktade FUB i slutet av 2021, i samband med den påbörjade granskningen av Samhall. Samtal för att inhämta FUB:s synpunkter och erfarenheter genomfördes i början av 2022.

Forskningsprojekt om arbete

Under 2021 har FUB deltagit i ett flertal digitala projektgruppsmöten i två sammanlänkade forskningsprojekt, finansierade av det statliga forskningsrådet Forte respektive Försäkringskassan: *"Inträdet i vuxenlivet - sysselsättningsmönster och individuella förutsättningar"* och *"Framgångsfaktorer för förvärvsarbete"*. Det förstnämnda projektet studerar, som framgår av namnet, inträdet i vuxenlivet, sysselsättningsmönster och individuella förutsättningar för unga vuxna med intellektuell funktionsnedsättning i Sverige. Det pågår fram till augusti 2022.

⁹ Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (mål 8), Arbete och att ha något att göra (art. 27)

Projektet "Framgångsfaktorer för förvärvsarbete" ska identifiera framgångsfaktorerna för förvärvsarbete i gruppen unga vuxna med intellektuell funktionsnedsättning och därmed minskat beroende av ersättning från socialförsäkringssystemet. Projektet ska pågå fram till juli 2022. I december 2021 publicerades en rapport om att få och behålla ett arbete efter gymnasiesärskolan. Forskaren Helena Taubner har gjort resultaten särskilt tillgängliga genom att spela in en kort film om rapporten och att ta fram en lättläst version av rapporten.

Daglig verksamhet

Daglig verksamhet är den största LSS-insatsen (nästan 40 000 personer). Men trots att daglig verksamhet är en mycket viktig förutsättning för mångas livskvalitet har verksamheten dragits med stora kvalitetsbrister under många år. I FUB:s remissyttrande (november 2020) över LSS-utredningen *Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen* (SOU 2018:88), gjorde vi en omfattande problembeskrivning och lämnade förslag på åtgärder.

Opinionsbildning om daglig verksamhet

Under 2021 har FUB fortsatt att arbeta intensivt med opinionsbildning kring daglig verksamhet, i synnerhet hur pandemin har drabbat personer som har insatsen daglig verksamhet. FUB har i rapporter, uttalanden, webinarier och möten med myndigheter lyft hur de omfattande nedstängningarna av dagliga verksamheter har lett till isolering och sämre fysisk- och psykisk hälsa för väldigt många personer. Enligt Socialstyrelsen (rapporten *Covid-19:s konsekvenser för personer med insatser enligt LSS*) stängde en tredjedel av Sveriges kommuner sina dagliga verksamheter helt och ytterligare en tredjedel stängde dem delvis under pandemin. Detta är ytterst allvarligt med tanke på att daglig verksamhet definieras som en samhällsviktig verksamhet. Tack vare ett omfattande underlag som FUB skickade till den statliga Coronakommissionen, har kommissionen uppmärksammat de stängda dagliga verksamheterna och andra konsekvenser som pandemin har haft för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Kunskapsstöd om daglig verksamhet

Riksförbundet FUB har under många år drivit frågan om en ny kartläggning av daglig verksamhet. Därför var det mycket tillfredsställande att Socialstyrelsen i sitt regleringsbrev för 2022 fick i uppdrag att ta fram ett kunskapsstöd om daglig verksamhet, som även kommer att innehålla en kartläggning. Under 2022 kommer FUB delta i arbetet kring framtagningen av kunskapsstödet. Kunskapsstödet ska slutredovisas i juni 2024.

FUB-film om kvalitet i daglig verksamhet

Under hösten 2021 kunde arbetet med FUB:s film *Kvalitet i daglig verksamhet* (som inte kunde genomföras under 2020 pga. pandemin) påbörjas och vid årets slut var filmen så gott som färdigställd. Spridning av filmen i flera olika kanaler genomfördes i början av 2022. Reaktionerna har varit mycket positiva. [Klicka här](#) för att se filmen.

Habiliteringsersättning

Riksförbundet har sedan stimulansbidraget för habiliteringsersättning infördes kontinuerligt informerat om statens extra stöd. Vi har sett att FUB:s insatser på lokalplan har gjort att allt fler kommuner har ansökt om stimulansmedlen och betalat ut de extra pengarna till personer som deltar i daglig verksamhet. I kansliets information ingick viktiga

uppdateringar, exempelvis att det extra stödet kunde betalas ut även om verksamheten var stängd på grund av pandemin.

Inre Ringen

Inre Ringen Sverige har haft arbete och sysselsättning som ett av sina fyra prioriterade arbetsområden under 2021. Inre Ringens styrelse har inte kunnat träffas fysiskt pga. pandemin under större delen av året. Ansvarig tjänsteman har i stället rapporterat om kansliets arbete inom området arbete och sysselsättning på digitala styrelsemöten samt på årets enda fysiska möte i november 2021.

Kultur, fritid och idrott

Mål 3 och 10 i Agenda 2030 och art. 30 i Funktionsrättskonventionen¹⁰

Hos de av Riksförbundet FUB:s medlemmar som har en intellektuell funktionsnedsättning, finns ofta ett behov av hjälp och stöd för att kunna delta i olika aktiviteter. Trots att kultur- och fritidsaktiviteter ska ingå LSS-insatsen bostad med särskild service för vuxna, fungerar det inte alltid så i praktiken. Detta i kombination med att det på senare år har blivit allt svårare att beviljas insatser i form av kontaktperson och ledsagarservice medför att det sociala livet begränsas allt mer för många av våra medlemmar. FUB arbetar intressepolitiskt med frågan, kopplat till arbetet med LSS.

Samarbete med andra länder

Mål 10 i Agenda 2030 och art. 32 i Funktionsrättskonventionen¹¹

Nordiskt möte om pandemins konsekvenser

Under 2021 arrangerades det årliga Inclusion Nordic mötet digitalt på grund av pandemin. Från FUB deltog förbundssekreterare Christina Heilborn, förbundsstyrelseledamot Jan-Åke Wendel, Inre Ringen Sveriges ordförande Markus Petersson och förbundsjurist Julia Henriksson. Temat för mötet var pandemins konsekvenser för personer med intellektuell funktionsnedsättning i Norden.

Europeiskt möte inställt

Riksförbundet FUB har pga. pandemin inte deltagit i någon aktivitet med Inclusion Europe.

MyRight

MyRight är den svenska funktionshinderrörelsens plattform för internationellt utvecklings-samarbete. Samarbetet sker i partnerskap mellan svenska funktionshindersorganisationer och deras motsvarigheter i MyRights samarbetsländer. MyRight och dess medlemmar driver utvecklingsprojekt med fokus på uppbyggnad och

¹⁰ Hälsa och välbefinnande (mål 3), Jämlikhet (mål 10), Att vara med på kultur, fritid och idrott (art. 30)

¹¹ Jämlikhet (mål 10), Samarbete med andra länder (art. 32)

förstärkning av funktionshinderrörelsen i projektländerna, utifrån FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Genom de sex utvecklingsprojekt, som drivs av fem lokalföreningar och ett länsförbund, var FUB verksamt i fyra programländer under 2021:

- Ett projekt i Bolivia (FUB Berg)
- Ett projekt i Nepal (FUB Örebro)
- Tre projekt i Nicaragua (FUB Jämtlands län) (FUB Östersund) (FUB Strömsund)
- Ett projekt i Rwanda (FUB Åre)

Målgrupp för projekten är personer med intellektuella funktionsnedsättningar och deras anhöriga. Projekten syftar till att stärka målgruppen, utveckla funktionshinderorganisationerna och påverka beslutsfattare och myndigheter att ta ett större ansvar för detta arbete.

Association Global Inclusion (AGI) bildades i slutet av 2020 av FUB Jämtland. I AGI ingår alla nuvarande FUB-projekt i Jämtland. Under 2021 har Riksförbundet FUB och AGI samarbetat. AGI har även haft det ekonomiska ansvaret för projekten under året. Detta samarbete pågår fram till och med den 31 december 2022, i samband med att Riksförbundet FUB:s projektansvar för samtliga projekt i Jämtland upphör. Från den 1 januari 2023 har AGI ensam det fulla ansvaret för alla projekt som berör lokalföreningarna och länsförbundet i Jämtland. AGI och Riksförbundet FUB kommer att samarbeta på det lokala planet.

Riksförbundets organisationsstöd

Stadgekommittén

Stadgekommitténs uppdrag är att ta fram förslag på stadgeändringar till förbundsstyrelsen, som sedan lägger fram ett slutgiltigt förslag till förbundsstämman. Stadgekommittén består fram till förbundsstämman 2022 av sex ledamöter och en anställd från kansliet.

Ledamöterna utgörs av FUB-medlemmar med god geografisk spridning över landet.

Samtliga ledamöter har olika typer av engagemang och kunskap inom organisationen.

Under hösten 2021 har stadgekommittén varit aktiv och arbetat fram ett första förslag på stadgeändringar till förbundsstämman 2022. Beslut från Extra förbundsstämman 2021 och förslag från enskilda medlemmar, lokalföreningar och länsförbund har legat till grund för det förslag som tagits fram. Förbundsstyrelsen godkände det första förslaget, som sedan skickades ut på remiss till lokalföreningar och länsförbund under hösten.

Under våren 2022 kommer stadgekommittén att se över inkomna ändringsförslag och justera det som behöver justeras, för att sedan lägga fram ett andra förslag till förbundsstyrelsen. När förbundsstyrelsen godkänt det andra förslaget på stadgeändringar, med eventuella revideringar, är förslaget redo för förbundsstämman 2022.

Under Förbundsstämman 2022 kommer en ny stadgekommitté att väljas, med uppdrag fram till Förbundsstämman 2024.

Konferens- och utbildningsverksamhet

För att sprida kännedom om FUB:s värderingar och verksamhet, både utåt och inom organisationen, är konferenser och utbildningsinsatser ovärderliga. Även under 2021 har många tillfällen erbjudits FUB-medlemmar och allmänhet. De möten som skulle ha anordnats fysiskt fick på grund av pandemin ersättas av digitala möten och webinarier.

Utöver möten i arbetsutskott och förbundsstyrelse, arbetsgrupper och nätverk har ett stort antal personer deltagit i arrangerade aktiviteter. Dessa har bl.a. fått del av riktade utbildningsinsatser, exempelvis fortbildning av rättsombud och medlemsrådgivare (se ovan).

FUB:s 65-årsjubileum

Riksförbundet FUB firade sitt 65-årsjubileum med ett digitalt framtidssymposium den 2 december. Huvudtalare var Jonna Bornemark, professor i filosofi vid Södertörns Högskola. Presentatörer var Magnus Tideman, professor i socialt arbete med inriktning funktionshinder på högskolan i Halmstad och gästprofessor på Ersta Sköndal Bräcke högskola. Fanny Ambjörnsson, professor i genusvetenskap vid Stockholms universitet samt författare till den nyutkomna boken Om Nadja samt Lars Lööv, överdirektör på Arbetsförmedlingen. Moderator var Agneta Lagercrantz, journalist och författare med inriktning på livsfrågor och psykologi.

Symposiet avslutades med ett panelsamtal mellan presentatörerna och FUB:s förbundssekreterare Christina Heilborn. [Se alla presentationer, utom Jonna Bornemarks, och panelsamtalet.](#)

Jubileumsdagen avslutades med en digital fest för FUB:s medlemmar, lokalföreningar och länsförbund. Programledare var Therese Wappsell och Elin Ek. Festligheterna bestod av allsång och livemusik av FUB:s husband, hälsningar från när och fjärran och interaktiva aktiviteter. Inre Ringen Sverige och Ung i FUB pratade om sina tankar inför framtiden.

Årets förening utsågs (se nedan) och en vinnare i 1956-års tävlingen korades.

Intras nya skrift De som gick före lanserades. Skriften om FUB:are som visade vägen är skriven av Intras redaktör Hans Hallerfors. [Läs skriften här.](#)

Både framtidssymposiet och den digitala festkvällen inleddes med en ny film som berättar om jubilarerna med utgångspunkt i premiäråret 1956. [Se filmen här.](#)

IT och medlemssystem

Office 365

På grund av covid-19 pandemin har det varit nödvändigt att ha digitala möten och samarbete på distans inom FUB. Styrelseledamöter i FUB:s lokalföreningar och länsförbund har haft möjlighet att, utan kostnad, använda onlineversionen av Office 365. Microsoft Teams är ett av programmen som ingår i Office 365 och många föreningar har under året använt det för sina styrelse- och medlemsmöten.

Medlemssystem

Under året har vi fortsatt anpassa medlemssystemet utifrån de önskemål som framförts till förbundskansliet. Vi på kansliet är tacksamma för alla synpunkter om hur vi kan förbättra systemet. Det är mycket värdefullt i vårt prioriterade arbete med att säkerställa en fortsatt god medlemsvård.

Stöd till länsförbund och lokalföreningar

Resursbanken

Under 2021 har kansliets organisationsgrupp och kommunikationsgrupp arbetat med att uppdatera en resursbank för förtroendevalda och anställda inom FUB. Detta då lokalföreningar och länsförbund efterlyst tydligare mallar, checklistor, blanketter och liknande hjälpmedel i föreningsarbetet.

I Resursbanken återfinns bland annat organisationens stadgar och god föreningssed, tips och goda exempel samt mallar och blanketter inför lokalföreningarnas och länsförbundens årsredovisningar. Där finns även samtliga policydokument att tillgå.

Under 2022 fortsätter vi arbetet med att förbättra Resursbanken med uppdaterat, mer användbart och lättillgängligt material.

Besök och kontakt med länsförbund och lokalföreningar

Under 2021 har organisationsgruppen haft mycket kontakt med och agerat bollplank gentemot lokalföreningar och länsförbund. Till följd av covid-19 pandemin har kontakten nästan uteslutande ägt rum via mejl, telefonsamtal och videomöten. Under en kort period under hösten genomfördes några enstaka fysiska besök.

Trots omständigheterna har organisationsgruppen lyckats hjälpa flera lokalföreningar och länsförbund i deras viktiga arbete. Kontakten har också gett organisationsgruppen en bättre bild av läget ute i landet, dvs. vilka svårigheter som finns och vad som redan görs på ett föredömligt sätt. Många lokalföreningar och länsförbund har det svårt i dessa tider, vilket medför stora utmaningar som organisationsgruppen försöker att hjälpa till med på bästa möjliga sätt. Flera lokalföreningar och länsförbund har dessutom lyckats ställa om till digital verksamhet sedan covid-19 pandemin slog till.

Länsträffen

Länsträffarna, som kansliet regelbundet anordnar, samlar representanter från FUB:s länsförbund. Syftet med träffarna, utöver dess nätverksfunktion, är att kunskapa deltagarna och arrangörerna kring relevanta och aktuella ämnen. Kunskapandet uppnås genom föreläsningar och samtal.

Under 2021 arrangerades en digital länsträff den 17 november. 37 deltagare deltog under en eftermiddag.

Nätverksträffarna

Nätverksträffarna är till för anställda inom FUB, som är verksamma på lokal- och/eller länsnivå. Syftet med träffarna, som regelbundet anordnas av kansliet, är att höja deltagarnas och arrangörernas kunskapsnivå inom relevanta områden. Träffarna utgör också ett nätverk där deltagarna och personal vid riksförbundets kansli har möjlighet att utbyta erfarenheter med varandra.

Årets FUB-förening

2021 lanserade Riksförbundet FUB utmärkelsen Årets förening. Priset som ska delas ut årligen går till en lokalförening eller ett länsförbund som förtjänar att uppmärksammas extra. Det kan vara för att lokalföreningen/länsförbundet i fråga arbetat framgångsrikt intressepolitiskt, värvat många medlemmar, bedrivit uppskattad verksamhet eller varit en klippa under många år.

Under hösten utlyste kansliet, med hjälp av nyhetsbrev och andra FUB-kanaler, en nomineringstid och samlade in nomineringar från medlemmar. En jury bestående av fyra anställda vid kansliet utsåg sedan en vinnare utifrån nomineringarna. För att undvika en jävssituation ingick förtroendevalda inte i juryn.

FUB Mark blev Årets förening 2021. Lokalföreningen fick ta emot ett pris i form av ett diplom och 10 000 kronor. FUB Mark uppmärksammades digitalt den 2 december, i samband med FUB:s 65-årsfirande.

Arbetsgrupp om personer med olika kulturella bakgrunder

Under våren 2021 startade Riksförbundet FUB en arbetsgrupp med fokus på personer med olika kulturella bakgrunder. Syftet med arbetsgruppen är att ta fram förslag på hur FUB kan jobba vidare för att nå, värva och engagera fler personer med olika kulturella bakgrunder. Familjeperspektiv och ungdomsperspektiv är viktiga i arbetet.

Arbetsgruppen ska även etablera kontakt och samverka med relevanta organisationer och verksamheter på nationell nivå för att underlätta samverkan på regional- och lokal nivå. Arbetsgruppen ska dessutom undersöka om begreppen "intellektuell funktionsnedsättning" och "utvecklingsstörning" får konsekvenser i mötet med potentiella medlemmar från olika kulturer och föreslå hur det i så fall ska hanteras.

Arbetsgruppen består av fem ledamöter, en handledare och två anställda från kansliet. Uppdraget ska pågå fram till våren 2023. Arbetsgruppen består av FUB-medlemmar med god geografisk spridning över landet. Samtliga har olika typer av engagemang och kunskap inom ämnet och om organisationen. Arbetsgruppen har under året blivit processledd av kunskapsföretaget Amphi, som arbetar med förändringsarbete med syftet att göra verksamheter inkluderande och icke-diskriminerande.

Delaktighetsfonden

Under 2021 lanserades Delaktighetsfonden, som finansieras av pengar från Postkodlotteriet, Folkspels extrautdelning och uteblivna medlemsavgiftsutbetalningar (att lämna in årsmöteshandlingar är krav för lokalföreningar och länsförbund, annars får man inte sin del av medlemsavgiftsutbetalningen, utan dessa pengar förs då över till Delaktighetsfonden). Pengar kommer att betalas ut årligen från Delaktighetsfonden efter inkomna ansökningar.

Fondens ändamål är att ge fler FUB-medlemmar med intellektuell funktionsnedsättning möjlighet att delta i olika aktiviteter anordnade av Riksförbundet FUB, exempelvis Intradagarna, Inre Ringens inspirationshelg, riksstämman och förbundsstämman. Medlemskap i FUB är ett krav för ansökningar från enskilda personer.

Lokalföreningar och länsförbund inom FUB har möjlighet att söka fondmedel för att arrangera medlemsaktiviteter för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga. Aktivistveckan är en ypperlig aktivitet att söka medel för. Medlemsaktiviteter som uppmanar deltagare att bli medlemmar i FUB prioriteras.

Till följd av covid-19 pandemin delades det under 2021 endast ut pengar till lokalföreningar och länsförbund. Ansökningsperiod, utbetalning och annat kopplat till fonden ägde rum i likhet med övriga FUB-fonder.

Sponsringsgruppen

1956-klubben

Under året har insamling pågått till 1956-klubben, som bildades 2016. 1956-klubben vänder sig till företag som vill vara med och sponsra FUB lokalt och på riksnivå. Kostnaden är 1 956 kronor för ett år. Under 2021 hölls en tävling, där den lokalförening som värvat flest sponsorer vann 10 000 kronor. Vinnare blev FUB Kristianstad. Under 2021 fick lokalföreningarna hela summan 1 956 kronor för varje nytt företag som de värvade. Under 2021 sponsrade 35 företag FUB, vilket gav 68 460 kronor. Nytt för innevarande år är att sponsorer som värvades under oktober – december 2021 är med under 2022.

Utöver 1956-klubben har sponsringsgruppen ett pågående arbete med att få företag att stötta FUB på olika sätt.

Insamlingsgruppen

Julkampanj

Kansliets arbetsgrupp för insamling fortsatte under 2021 att arbeta för att öka organisationens intäkter. Likt föregående år gjordes en särskild satsning för insamling inför julen. Även i år marknadsförde vi möjligheten att köpa ett digitalt gåvobevis för att stödja Riksförbundet FUB:s arbete. Julkampanjen syntes på Facebook, Instagram, på webbplatsen fub.se samt i tidningen Unik. Utöver det digitala gåvobeviset marknadsförde vi också möjligheten att stödja FUB genom att skänka en gåva via Swish. Kampanjen genomfördes med det digitala insamlingsverktyget Adoveo.

Födelsedagsinsamlingar på Facebook

Privatpersoner kan på Facebook välja att starta insamlingar till ideella organisationer i samband med sin födelsedag. Sedan 2020 finns möjligheten att välja Riksförbundet FUB som mottagande organisation. Under året har 33 078 kronor samlats in via Facebook och födelsedagsinsamlingar.

Utvärdering av verksamhetsåret 2021

Vi mäter prestationer både kvantitativt och kvalitativt genom att titta på:

- antal medlemmar
- antal aktiva lokalföreningar och länsförbund
- antal inskickade motioner till förbundsstämman
- räckvidd på sociala medier
- antal genomförda aktiviteter
- skrivna debattartiklar
- gehör hos politiker och beslutsfattare
- och uppfattningen av FUB som organisation

Vid genomförande av aktiviteter använder vi oss av utvärderingar som antingen genomförs intern och/eller skickas ut till deltagare av aktiviteten.

Under 2021 fyllde FUB 65 år. Under jubileet uppmärksammades FUB:s styrkor som organisation. FUB har aktiva föreningar över hela landet som både arbetar med lokalt påverkansarbete och genomför medlemsaktiviteter. FUB uppfattas som en seriös och trovärdig organisation som ofta blir kontaktad av myndigheter och beslutsfattare i frågor som påverkar personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Ett utvecklingsområde som FUB fortsätter arbeta med är att nå ut brett. FUB vill, genom satsningar på opinionsbildning och insamling, skapa engagemang hos den breda allmänheten. Ökad insamling och fler medlemmar skulle innebära en än större trovärdighet som rättighetsorganisation.

Precis som år 2020, präglade verksamhetsåret 2021 till stor del av covid-19. Förändrade smittlägen och restriktioner har krävt snabba omställningar och flexibilitet.

2021 kunde vi se en förändring i organisationen. Från året tidigare där de flesta aktiviteter runt om i landet fick ställas in p.g.a. pandemin, kunde många av aktiviteterna återupptå igen under 2021. Vi ser dock en fortsatt trend för aktiviteter som är "pandemi-anpassade" och flera lokalföreningar fortsätter att arrangera aktiviteter och träffar digitalt. Under senare del av 2021 ser vi en positiv trend vad gäller medlemsantalet – förmodligen mycket på grund av att fysiska medlemsaktiviteter är tillbaka.

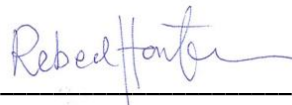
Vår uppfattning är också att många lokalföreningar har hittat tillbaka till det lokala engagemanget vilket märks på efterfrågan på material, utbildningar och stöd från riksförbundet. Under höstterminen kunde riksförbundet återigen besöka lokalföreningar fysiskt.

Intressepolitiskt har FUB fortsatt vara en stark röst för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Flertalet av de förslag som FUB lyfte till beslutsfattare under 2021 har resulterat i regeringsuppdrag till myndigheter och utredningar.

Solna, Stockholm
2022-09-30

Christina Heilborn
Förbundssekreterare

Rebecka Hartshorne
Föreningsutvecklare/kommunikatör